



Ulrika Bohman  
GNV103

# Respektabel kvinnlighet

- en analys av bimbodebatten och vem som tar sig rätten att definiera

C- uppsats  
Handledare: Anna Jansdotter  
Centrum för genusvetenskap  
Lunds universitet, HT 2005

## Sammanfattning

Jag har analyserat fem debattartiklar, tre skrivna av Linda Skugge, författare och skribent i Expressen, och två av Sara Stridsberg, författare och frilansande journalist, i den så kallade "bimbodebatten" som har pågått i flera år där kända kvinnor har kritiserats i media på grund av sitt ickerespektabla förhållningssätt till sig själv och sin kropp, exempelvis gällande utvik, silikoninlägg, klädstil osv. De texter jag har valt ut berör samtliga Linda Rosing, känd från dokusåpan Big Brother. Som en debatt mellan två personer förhåller sig texterna tydligt till varandra. Det hela startade med att Linda Skugge kritiserade Linda Rosing mycket hårt varefter Sara Stridsberg gick in och försvarade henne.

Jag har analyserat texterna utifrån Beverly Skeggs respektabilitetsbegrepp, och har även kompletterat med Pierre Bourdieu för att synliggöra de olika aktörernas positioner i det sociala rummet, bland annat med hjälp av hans begrepp kapital och habitus.

Nyckelord: Kvinnlighet, respektabilitet, bimbo, bimbodebatten, Linda Rosing, Linda Skugge, Sara Stridsberg.

## Abstract

My analyse is of five debate articles, three written by Linda Skugge, Swedish writer and journalist, and two written by Sara Stridsberg, Swedish writer and freelancing journalist, concerning the "bimbodebate" which has been going on for several years where famous women have been criticised for their non respectable way of presenting their body. The texts I have chosen all concerns Linda Rosing, famous from the reality show Big Brother, and they all have clear connections to the others since it is a debate between two persons. It all starts with Linda Skugge criticising Linda Rosing hard, where after Sara Stridsberg takes up the battle and defends her.

I have analysed the texts using Beverly Skeggs respectability conception, with complementary addition of Pierre Bourdieu as a help to make clear the actors very different positions in the social room.

Keywords: Femininity, respectability, bimbo, bimbodebate, Linda Rosing, Linda Skugge, Sara Stridsberg.

## Innehåll

<b>1. Inledning</b> .....	4
<b>2. Syfte och problemformulering</b> .....	5
2.1. Frågeställning .....	5
<b>3. Forskningsläge</b> .....	6
<b>4. Presentation av mina teoretiska utgångspunkter</b> .....	9
4.1 Motivering av mitt teorival .....	9
4.3. Beverley Skeggs .....	10
- Respektabilitet .....	10
- Kroppen .....	11
- Familjen .....	11
4.2. Pierre Bourdieu .....	12
- Kapital .....	12
- Habitus .....	13
- Kroppen, könet och sexualiteten .....	14
- Gruppen .....	14
<b>5. Material</b> .....	15
<b>6. Metod</b> .....	18
6.1. Positionering .....	20
<b>7. Analys</b> .....	21
7.1. Texterna .....	21
- Linda Skugge: Folk har tröttnat på porrstilen BB-Linda .....	21
- Sara Stridsberg: Sluta spotta på era systrar .....	23
- Linda Skugge: Det är gubbarna, inte tjejerna, som förstörs av de ständiga utviken....	25
- Vem sabbar för vem? – Linda Skugges inlägg .....	27
- Vem sabbar för vem? – Sara Stridsbergs inlägg .....	28
7.2. Diskussion med utgångspunkt i mina teorier .....	31
<b>8. Avslutning</b> .....	36
<b>9. Källförteckning</b> .....	39

# 1. Inledning

**När BB-Linda och andra kvinnor slutar att förstöra för oss andra kanske jag slutar dissa dem. De förstör precis allt det som vi bygger upp. Just när man tror att vi är på väg åt rätt håll kommer det nån ny idiot till tjej som tuffar upp sig och så är vi tillbaka där vi startade.<sup>1</sup>**

Karin Eder-Ekman skriver i sin artikel ”Bimbofeminism”<sup>2</sup> om en konflikt som hon kallar ”Bimbodebatten”. Hon anger januari 2001 som dess startpunkt då en krönika undertecknad Linda Skugge, författare och skribent i Expressen, med rubriken ”Sluta sminka er som porrbrudar, tjejer!” skapade löpsedlar. Den blev startskottet för en feministisk debatt som nu har pågått i snart fem år, där den brännande frågan är vem som bär skulden för kvinnors underordning och om kvinnor som viker ut sig själva bidrar till sitt och andras förtryck.

Linda Skugge har kritiserat framförallt Linda Rosing, känd från dokusåpan Big Brother, mycket hårt. Citatet ovan är ett utdrag ur en krönika av Linda Skugge och riktar sig till Linda Rosing. Sara Stridsberg, författare och frilansskribent i bland annat Bang, har sedan gått in och ställt sig på andra sidan i debatten till försvar för Linda Rosing.

En diskussion som denna leder ofta till olika ståndpunkter när det gäller synen på människor som använder, spelar på, eller tar avstånd ifrån egenskaper som sammankopplas med deras kön, ett ämne som jag länge har funderat över. Jag tycker att det ofta är kvinnor som utsätts för hårdast granskning ifråga om sin kvinnlighet. Mäns manlighet problematiseras inte tillnärmelsevis lika ofta.

När jag läste Eder-Ekmans artikel insåg jag att en debatt pågår för fullt, och att den handlar om just det som jag har funderat över, det vill säga vad som är positiv kvinnlighet, och vem som äger rätten att döma dem som faller utanför denna definition. I sin text i Bang tar Eder-Ekman upp hur det verkar finnas två olika retoriker kring ”bimbos”, där objektet för debatten antingen anses ha potential att störta patriarkatet eller ses som feminismens värsta fiende. Jag har utgått ganska mycket ifrån denna artikel vid mitt sökande av källor och uppslag till idéer. Texten väckte många tankar hos mig, och jag kände att ämnet var något som jag gärna skulle vilja fördjupa mig i och utforska teoretiskt och metodiskt.

---

<sup>1</sup> Skugge, Linda, *Folk har tröttnat på porrstilen, BB-Linda*, Expressen, 030712, <http://expressen.se/index.jsp?a=47548> (hämtad 050919)

<sup>2</sup> Eder-Ekman, Karin, *Bimbofeminism*, Bang ISSN 1102-4593; 2/2005, s.25-28

Nu ska jag alltså skriva en uppsats om det här, med Linda Skugges och Sara Stridsbergs debatt i fokus, och diskutera och analysera allt det som så länge har förvirrat, upprört och engagerat mig. Vem man ska vara som kvinna, vad man ska/bör förhålla sig till för regler och vem det är som tar sig rätten att definiera dessa.

## 2. Syfte, problemformulering och frågeställning

Mitt syfte med den här uppsatsen är att studera den debatt som pågått i flera år där kvinnor som figurerat i media döms ut på grund av sitt förhållningssätt till sin kvinnlighet. Mitt fokus kommer att ligga på den debatt kring Linda Rosing som Linda Skugge på många sätt har gått i spetsen för, då jag anser att den kan vara ett exempel som belyser diskussionen på ett intressant sätt. Min förhoppning är att jag genom att analysera de värderingar som blir synliga i debatten kanske kan finna ut något om samtalsklimatet i stort. Jag tror att definitionen av bra och dålig kvinnlighet kan skilja sig något inom den feministiska rörelsen jämfört med en mer allmän definition, framförallt ifråga om ett krav på någon slags medvetenhet om sitt förhållningssätt. Kvinnor som väljer att inte förhålla sig ifrågasättande till kvinnligheten, utan vårdar och framhäver den utan att reflektera kring den, kan ibland dömas ut, vare sig de har haft tillgång till den feministiska diskursen eller inte, och det här anser jag är ett problem.

Så hur ska man då förhålla sig till kvinnligheten? Var går gränsen för det acceptabla, det respektabla? Jag tror att det här är frågor som man som feminist i högre grad än andra förväntas vara medveten om, ha funderat kring och vilja ta ställning till. Det här får mig att undra hur en god feminist egentligen ser ut idag? Hanteringen av kvinnlighet inom feminismen följer inte alltid lagarna om systerskap, och vem som tar sig rätten att definiera kvinnor inom den feministiska rörelsen är inte alltid självklart.

Frågeställningen som jag kommer att arbeta med är således:

Vilka olika sätt att hantera kvinnlighet inom feminismen synliggörs i debatten kring Linda Rosing och hur är dessa förknippade med respektabilitet, skam och skuld?

### 3. Forskningsläge

Det finns stora mängder forskning på ämnet kvinnlighet. Jag har sållat ut några artiklar, böcker eller avhandlingar som jag anser berör samma fält som min uppsats, det vill säga hur kvinnlighet och sexualitet speglas i mediekontexter.

Först och främst vill jag nämna Beverly Skeggs ”Att bli respektabel”.<sup>3</sup> Skeggs etnografiska studie innefattade 83 arbetarklasskvinnor i England. Hon har intervjuat dem i ämnen som klasstillhörighet, utbildning, femininitet och sexualitet, med utgångspunkt i en diskussion kring respektabiliteten. Boken kom ut 1997 men har varit grundläggande för mitt uppsatsskrivande då den fortfarande känns aktuell och användbar.

År 2002 kom Anja Hirdmans bok ”Tilltalande bilder”. Den är en avhandling i journalistik där hon har studerat veckotidningarna *Vecko Revyn* och *FibAktuellt* under åren 1965, -70, -75 samt 1995. Hennes fokus har legat på den mediala definitionen av feminint och maskulint, och har undersökt hur kvinnor och män, och relationen dem emellan, framställs i de två tidningarna.<sup>4</sup> Jag tycker att boken känns relevant för mig dels därför att hon problematiserar framställningen av kvinnlighet i media, då debatten som jag ska analysera cirkulerar just kring detta, och dels genom hennes förhållningssätt till medietexter som analysmaterial. Hirdman jämför inte tidningarna med något material utanför dem i någon större grad, och förklarar detta med att hon ser media som en fullgod representation av samhället och att det därför inte krävs några sammanhang utanför media för att förklara ett innehåll.<sup>5</sup>

Kvinnan har alltid varit den som ska väcka begär.<sup>6</sup> Med vilka medel, och i vilken grad har varierat från tid till tid, men rollen som väckare av begäret består. Hirdman menar att det i tidningarna förmedlas idéer om femininitet till läsarna, och att man genom att läsa tidningarna får lära sig vad som är kvinnligt, när det gäller exempelvis gester, poser och ansiktsuttryck. Det här leder sedan till ett naturaliserande av *betraktandet* av kvinnan, det vill säga att man lär sig att det är naturligt att bli betraktad och ser sig utifrån en maskulin blick.<sup>7</sup> Det här tycker jag är intressant då de kvinnor som i mitt analysmaterial fått motta hårdast kritik är just de som står öppna för betraktande.

---

<sup>3</sup> Skeggs, Beverley, *Att bli respektabel: Konstruktioner av klass och kön*, Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg, 2000

<sup>4</sup> Hirdman, Anja, *Tilltalande bilder: Genus, sexualitet och publiksyn I Veckorevyn och Fib aktuellt*, Atlas, Stockholm, 2002, s.8

<sup>5</sup> *ibid.*, s.21-22

<sup>6</sup> *ibid.*, s.266

<sup>7</sup> *ibid.*, s.263

I Efrat Tseëlon's bok "Kvinnan och maskerna" beskrivs ursprunget till och uttryckssätten genom vilka kvinnan presenterar sig själv i den västerländska kulturen.<sup>8</sup> Boken är uppdelad i kapitel efter vilken paradox som diskuteras; exempelvis anständighetsparadoxen, synlighetsparadoxen och skönhetsparadoxen. Anledningen till denna fokusering på paradoxer är att Tseëlon anser att kvinnor har blivit en kulturell symbol för det paradoxala som en del av människans livsvillkor då hon själv ständigt lever genom paradoxer: hon får rum men får inte ta upp något utrymme, erbjuds en position samtidigt som hon förnekas den, förkroppsligar en sak och dess motsats samtidigt.<sup>9</sup> I boken granskas bland annat vilken roll utseende och framträdande spelar för definitionen av kvinnans sociala position, och dessutom hur utseendet påverkar kvinnors syn på sig själva.<sup>10</sup> I den debatt som jag ska analysera ligger definitionen av kvinnans position utifrån hennes utseende och framträdande i centrum. Tseëlon problematiserar kvinnans komplicerade förhållande till sexualiteten som grundar sig på paradoxen "kvinnan är konstruerad för förförelse och ska i all evighet straffas för detta"<sup>11</sup> och menar att kvinnans sexualitet har präglats av en tät sammankoppling med synd och förbud, bland annat genom berättelsen om Evas svek i Edens lustgård som för evigt förpassade människan från paradiset. Kontroll av sexualiteten blev vägen som kunde leda till frälsning: "Som symbol för förförelse och synd blev kvinnan frälst genom kyskhets och förlåten genom anständighet. Hon blev en arena för kulturella budskap och projicerade fantasier."<sup>12</sup>

I artikeln "Calendar ladies: popular culture, sexuality and the middle class, middle-aged domestic woman"<sup>13</sup> skriver Maggie Andrews om den kalender som 1999 gavs ut med nakenbilder av elva kvinnor mellan 45 och 66 år i olika situationer i hemmet. Andrews diskuterar hur kalendern spelar på tre identitetsformationer som traditionellt ses som ickesexuella: åldern (kvinnorna var som sagt mellan 45 och 66 år), klassen (genom till exempel detaljer och bakgrunder gjordes det tydligt att samtliga kvinnor var medelklass) och hemmets sfär. Andrews citerar Skeggs för att stärka sin argumentation för att medelklasskvinnors sexualitet kan ses som ren och ofarlig, just därför att vita och svarta

---

<sup>8</sup> Tseëlon, Efrat, *Kvinnan och maskerna*, Studentlitteratur, Lund, 1998, s.7

<sup>9</sup> *ibid.*, s.9

<sup>10</sup> *ibid.*, s.10

<sup>11</sup> *ibid.*, s.13

<sup>12</sup> *ibid.*, s.21

<sup>13</sup> Andrews, Maggie, *Calendar ladies : popular culture, sexuality and the middle class, middle-aged domestic woman*, *Sexualities* (London), ISSN 1363-4607; 2003(6):3/4, s.385-403

arbetarklasskvinnor definierats som orena, farliga och sexuella.<sup>14</sup> Hennes diskussion av sexualitetens täta sammanlänkning med klass tycker jag är intressant då hon problematiserar att bilder på nakna kvinnor kan vinna respektabilitet med rätt ålders- och klasstillhörigheter på de fotograferade.

I "Contested Images of Femininity: An Analysis of Cultural Gatekeepers' Struggles with the 'Real Girl' Critique"<sup>15</sup> skriver Melissa A. Milkie om det kulturella förtryck av kvinnor vars centrum på många sätt ligger i framställningen av kvinnlig skönhet i media. Hon har intervjuat tio redaktörer på olika kvinnomagasin för att få fram hur de ser på kvinnors kritik mot den orealistiska bild av kvinnor som visas i deras tidningar, och på önskan om "riktiga" tjejer. Milkie beskriver hur media framställer kvinnor som underlägsna och oviktiga och hur de bidrar till att förvrida kvinnors självbild då det finns ett avstånd mellan vem de tror att de är och vem de framställs som att de är.<sup>16</sup> Milkie definierar redaktörerna som kulturella "gatekeepers" då de står vakt för vad som får passera. Hon skriver att: "How cultural gatekeepers respond to the demand from girls to create more authentic images can reveal subtle and complex institutional processes and illuminate the power of individuals versus producers in the struggle over social definitions about femininity."<sup>17</sup> Att bilden av kvinnor i magasinen inte förändras till ett mer naturligt ideal beror inte bara på en person, utan är ett nätverk av olika processer som förhindrar och står i vägen. Milkie skriver att dessa orealistiska bilder av kvinnlig skönhet som finns i magasinen genomsyrar hela media, såväl teve, film och internet som barns leksaker och böcker.<sup>18</sup>

Det finns mängder av forskning på såväl kvinnors relation till sin egen kropp, som på framställningen av kvinnor i media. Det som skiljer min uppsats från mitt forskningsläge är till stor del mitt teoretiska angreppssätt. Andrews diskuterar förvisso Skeggs i sin artikel, men i övrigt lyser de kultursociologiska teorierna med sin frånvaro. Dessutom analyserar jag en konkret och avgränsad debatt mellan två etablerade skribenter, istället för att som flertalet andra diskutera mediala problem på en större, och kanske mer abstrakt nivå.

---

<sup>14</sup> *ibid.*, s.386

<sup>15</sup> Milkie, Melissa A., *Contested images of femininity: an analysis of cultural gatekeepers' struggles with the "real girl" critique*, *Gender & society*, ISSN 0891-2432; 16(2002):6, s.839-859

<sup>16</sup> *ibid.*, s.840

<sup>17</sup> *ibid.*, s.844-845

<sup>18</sup> *ibid.*, s.845



## 4. Presentation av mina teoretiska utgångspunkter

### 4.1. Motivering av mitt teorival

Mitt val av uppsatsämne slog upp dörrarna för en rad skilda teoretiska angreppssätt. Jag fastnade dock ganska snabbt för Beverly Skeggs respektabilitetsbegrepp som ett sätt att angripa debatten. Delvis för att det kändes lite som en utmaning då hennes teorier kanske inte verkar helt självklara i en svensk kontext, men framförallt för att jag kände att resultatet kunde bli nytt och spännande. Därför använder jag mig av Skeggs ”Att bli respektabel” som främsta verk och kompletterar med Pierre Bourdieu då Skeggs har flera av sina utgångspunkter i hans teorier och genomgående använder sig av hans begrepp.

Jag anser att Beverly Skeggs fyller ut de luckor som finns i Bourdieus teorier, framförallt rättas det bristande fokuset på kön till, och dessutom tilltalar hennes användande av begreppet respektabilitet mig starkt. Det är något som jag själv kommer att använda mig av i mitt skrivande. Skeggs skriver att den teoriram hon själv utgår från är tillämpbar på andra grupper som på ett eller annat sätt lever i respektabilitetens närhet. ”I respektabiliteten ingår omdömen som har att göra med klass, ras, kön och sexualitet, och olika grupper särskiljs genom deras möjligheter att ge upphov till, motsätta sig och uppvisa respektabilitet.”<sup>19</sup>

Det finns mycket användbart i Skeggs förklaringar och analyser av den position som kvinnorna i hennes studie innehar. Hennes beskrivningar av deras bristande tillgång till kapital och deras olika sätt att hantera detta tycker jag känns möjlig att applicera på exempelvis den position som Linda Rosing hamnat i, och hennes förklaring av den hotfulla, sexualiserade arbetarklasskvinnan känns relevant för mig. Min uppgift eller mitt mål är på intet sätt att klassbestämma Linda Rosing. Jag vet inte mycket om hennes bakgrund eller ekonomiska situation, men jag tycker inte att det är nödvändigt i det här sammanhanget. Poängen är att hon har andra tydliga likheter med Skeggs studieobjekt: hon ges aldrig rätten att definiera sig själv, men hon definieras ständigt av andra. I och med att hon blev en sexuell varelse i omvärldens ögon (då hon i dokusåpan Big Brother hade sex inför kameran) blev hon också tillgänglig för bedömning på ett sätt som hennes partner aldrig blev, och hon blev tillgänglig och utsatt för fördömanden och hård kritik för att hon var ”lössläppt” – ickerespektabel. Hon blev allmän egendom, men fick sällan möjlighet att själv uttala sig om

---

<sup>19</sup> Skeggs (2000), s.11

sin situation. Nu har hon beslutat sig för att försöka återupprätta sin respektabilitet genom att sluta vika ut sig och försöka bygga upp sin relation med dottern – alltså bli respektabel igen. I och med allt detta anser jag att Skeggs är högst användbar då hon presenterar teoretiska utgångspunkter och verktyg som kan hjälpa mig i min analys.

## 4.2. Beverley Skeggs

### Respektabiliteten

”Att inte vara respektabel är att ha lågt socialt värde och svag legitimitet.”<sup>20</sup>

Arbetarklasskvinnor har alltid förknippats med lågt socialt värde, ingen politisk eller ekonomisk makt, och med en sexualitet, femininitet och respektabilitet som värdesätts efter regler och normer som aldrig har haft någon förankring i deras egen värld. Arbetarklassen har i stort fått representera allt det som är dåligt och farligt i samhället, och det är en bild som har reproducerats både inom den akademiska världen och i populärkulturen, vilket har gett specifika egenskaper som så starkt förknippas med dessa människor att de anses medfödda.<sup>21</sup> Det är ständigt bristerna som förs fram, men bristerna är inget annat än en relationell skillnad ställd emot de klasser vilkas värden dominerar samhället, arbetarklasskvinnor har ständigt tolkats genom den fullkomligt normaliserade kunskap som tillhör medelklassen.<sup>22</sup>

Medvetenheten om respektabiliteten är enligt Skeggs ett av de tydligaste tecknen på att man tillhör arbetarklassen, och kampen om respektabiliteten är en av de viktigaste striderna för att inte sjunka än djupare i sin sociala position. Att respektabiliteten blir så viktig beror mycket på att tillgången till olika sorters kapital<sup>23</sup> är starkt begränsad: ”Att kvinnornas positionsbestäms, kodifieras och värderas som ’annorlunda’ sätter gränser för hur mycket kapital, och av vilka slag, de har tillgång till och kan generera från denna position. (Detta är en symbolisk process med materiella resultat.)”<sup>24</sup> Men det beror också mycket på medvetenheten om andras rätt att ständigt klassificera och nedvärdera dem. Deras svårighet att förhålla sig till sin omvärld utan att känna någon slags skam eller förnedring ger

---

<sup>20</sup> Skeggs (2000), s.12

<sup>21</sup> *ibid.*, s.253

<sup>22</sup> *ibid.*, s.37

<sup>23</sup> Kapital är ett av de begrepp, hämtade från Pierre Bourdieu, som Skeggs använder sig av och som jag kommer att förklara i avsnittet om Bourdieu.

<sup>24</sup> *ibid.*, s.161

respektabiliteten en värdefull position, där en möjlighet att skapa ett legitimt sätt att vara erbjuds.<sup>25</sup>

Denna känsla av att aldrig räcka till står i motsats till medelklassen vars förhållningssätt till omvärlden är formad på ett snarast motsatt sätt, där finns inte reflektionen kring huruvida det som sägs och görs är rätt, det är något som förutsätts. Detta leder enligt Skeggs till att arbetarklassen inte kan använda det sociala rummet i dess helhet, utan att de genom sin övervakning och begränsning av, sina tvivel på, sig själva skär ner sin tillgång till det.<sup>26</sup>

## Kroppen

[K]roppen är den mest allestädes närvarande klassbetecknaren. Femininitetskraven är sådana att en idealfemininitet kräver en radikal kroppsomvandling som nästan alla kvinnor är dömda att misslyckas med, och därmed läggs skam ovanpå deras brister.<sup>27</sup>

Vilken kropp som helst är inte respektabel. Kroppen förväntas, som också Bourdieu talar om, spegla den inre karaktären, och människan döms därför i många fall efter sin kropp. Kroppen är platsen där klass, kön, ras, sexualitet och ålder möts, förkroppsligas och utövas. En respektabel kropp innehar vissa tecken som skiljer den från en icke-respektabel. ”En respektabel kropp är Vit, avsexualiserad, heterofeminin och oftast medelklass.”<sup>28</sup> Den är också *kontrollerad*, framförallt i förevisandet av sexualitet då visad sexualitet är det starkaste tecknet för en icke-respektabel kropp.

Om ens tillgång till kapital är begränsat, och utsikterna för en social uppåtstigning är små, kan en investering i kroppen vara ett alternativ. Skeggs menar att många av de kvinnor som hon intervjuade, i brist på annat, använde sin kropp som ett slags kapital.<sup>29</sup> Men Skeggs tror inte att investeringar i könsbestämda former av kulturellt kapital egentligen kan fungera vinstgivande på något sätt, utan att det endast kan hindra förluster.<sup>30</sup> Detta kan dock vara tillräckligt för att välja att göra en sådan investering.

## Familjen

Skeggs berättar i sin inledning om hur kategoriseringen av arbetarklassen uppkom genom medelklassens vilja att ta avstånd från ”de andra”. Kategorin arbetarklass behövde fyllas med

---

<sup>25</sup> Skeggs (2000), s.155

<sup>26</sup> *ibid.*, s.146

<sup>27</sup> *ibid.*, s.133

<sup>28</sup> *ibid.*, s.133

<sup>29</sup> *ibid.*, s.135

<sup>30</sup> *ibid.*, s.186

mening, och medelklassfamiljen som var den diskursivt konstruerande blev kärnan i formuleringar om arbetarklassen.<sup>31</sup>

Kvinnors beteende tolkades i förhållande till rollerna som fruar och mödrar, och tolkningen grundades på hur ansvarsfulla de var, hur de behärskade sin sexualitet, hur de tog hand om, skyddade och uppfostrade sina barn och hur de skötte den allmänna övervakningen av arbetarklassmännen.<sup>32</sup>

Men även idag är rollen som fru och moder ett av alternativen som kan leda till respektabilitet. Skeggs menar att investeringar i femininitet är ett alternativ som kan ge god utdelning på vissa arenor, såsom äktenskaps- och heterosexuallitetsinstitutionen, även om värdet kan sjunka på exempelvis arbetsmarknaden och i utbildningssystemet.<sup>33</sup> Att investera i den feminina hushållsrollen har traditionellt ansetts positivt i rollen som arbetarklass, då det åtminstone ledde till en moralisk överlägsenhet, vilket borde vara något alla kvinnor strävade efter.<sup>34</sup>

### 4.3. Pierre Bourdieu

Här följer en presentation av några av Bourdieus nyckelbegrepp. Då dessa begrepp är grundläggande hos Skeggs, och kommer att användas av mig, känns en presentation nödvändig som komplettering till Skeggs teoretiska förklaringar.

#### **Kapital**

Bourdieu skiljer mellan huvudsakligen fyra olika sorters kapital: ekonomiskt (inkomster, förmögenheter), kulturellt (exempelvis utbildningskvalifikationer), socialt (förbindelser, gruppstillhörighet) och symboliskt (den form kapital antar när det har erkänts och legitimerats, och därmed blir användbart som symbolisk makt)<sup>35</sup>. Det ekonomiska och det kulturella är i de västerländska samhällena de mest verksamma. Genom att kartlägga olika positioners innehav av kapital har Bourdieu studerat hur skillnader byggs upp mellan olika klasser på grund av deras avstånd till varandra på den sociala kartan. Olika sorters kapital är olika

---

<sup>31</sup> Skeggs (2000), s.14-15

<sup>32</sup> *ibid.*, s.15

<sup>33</sup> *ibid.*, s.163

<sup>34</sup> *ibid.*, s.77

<sup>35</sup> *ibid.*, s.20-21

gångbara beroende på vilket fält man befinner sig i, och alltså är det inte givet att något har hög status i fler än ett fält.<sup>36</sup>

Det gäller därför att samla rätt sorts kapital, och utveckla rätt sorts egenskaper för sin specifika position i det sociala rummet. Bourdieu understryker dock att inga av dessa egenskaper på något sätt är nödvändiga eller inneboende, utan helt beroende av tid, ens position och utbudet av möjliga tillgångar och praktiker.<sup>37</sup> Dessa egenskaper är något som däremot ofta har uppfattats som inneboende, och som på många sätt har rättfärdigat ett fortsatt åtskiljande mellan såväl klasserna, som mellan könen.

## Habitus

Habitus bestämmer skillnaden mellan bra och dåligt, gott och ont, distingerat och vulgärt osv, men denna skillnad är inte alltid densamma. Så kan till exempel ett visst beteende eller en viss tillgång framstå som distingerad för den ene, pretentiös eller skrytsam för den andre och vulgär för den tredje.<sup>38</sup>

Varje klass av positioner i det sociala rummet motsvaras av en klass av *habitus*; smaker, utformade och beroende av de sociala villkoren.<sup>39</sup> Motsättningarna mellan olika sätt att definiera världen, mellan olika *habitus*, är grundläggande för vår sociala värld. Bourdieu menar att bakom motsatsorden med vilka vi associerar olika positioner (hög – låg, ren – vulgär, och så vidare) ligger hela den sociala ordningen, det är där den reproduceras och normaliseras.<sup>40</sup> Trots att hela ens livsstil enligt Bourdieu är en systematisk produkt av ens *habitus*<sup>41</sup> är det här inget man själv kan styra över. Det som gör *habitus* speciellt är förmågan att fungera undermedvetet, bortom språk eller kontroll av den egna viljan.<sup>42</sup>

Vem man blir som människa menar Bourdieu är ett resultat av två effekter: dels *präglingseffekten*: den direkta inpräglingen från familjens sida, de grundläggande ”existensbetingelserna”, och dels *effekten av den sociala banan*: hur socialt uppåt- eller nedåtstigande har påverkat och format ens uppfattningar och dispositioner.<sup>43</sup> Vilka möjligheter man sedan har är i allra högsta grad beroende av ens kapitalvolym, och på detta sätt hänger de olika delarna samman.

---

<sup>36</sup> Bourdieu, Pierre, *Kultursociologiska texter*, Brutus Östlings Bokförlag Symposion, Stockholm/Stehag, 1993, s.270

<sup>37</sup> Bourdieu, Pierre, *Praktiskt förnuft: Bidrag till en handlingsteori*, Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg, 1999, s.15

<sup>38</sup> *ibid.*, s.19

<sup>39</sup> *ibid.*, s.18

<sup>40</sup> Bourdieu, Pierre, *Distinction: a social critique of the judgement of taste*, Routledge & Kegan Paul, London, 1984, s.471

<sup>41</sup> *ibid.*, s.172

<sup>42</sup> *ibid.*, s.466

<sup>43</sup> Bourdieu (1993), s.266-267

Bourdieu talar om det *fält av möjligheter* som erbjuds en agent, de sannolika banor som leder fram till olika, men oftast likvärdiga, positioner:<sup>44</sup>

Härav följer att den individuella positionen och levnadsbanan inte är statistiskt oberoende av varandra; alla ändstationer är inte lika sannolika från alla startpunkter. Det råder således mycket starka samband mellan å ena sidan de sociala positionerna, å andra sidan innehavarnas dispositioner, eller, vilket går på ett ut, de banor som lett fram till innehavet av positionerna.<sup>45</sup>

I allt vi gör, sättet vi går på, andas, finns praktiker inskrivna i våra kroppar. De är inskrivna av de mest grundläggande principerna i konstruktionen av den sociala världen och givna en mask av naturlighet. Smaken fungerar som en slags social orientering, ett sätt för att ”veta sin plats”, och leder oss fram till en given plats, anpassad efter våra tillgångar.<sup>46</sup>

### **Kroppen, könet och sexualiteten**

Könsegenskaperna är lika omöjliga att skilja från klassegenskaperna som citronens gula färg från dess sura smak: en klass är i allt väsentligt definierad genom den plats och det värde den tillerkänner de bägge könen och deras socialt konstituerade dispositioner. Därför är sätten att förverkliga kvinnligheten lika många som klasserna och klassfraktionerna<sup>47</sup>

Kroppen är det som kanske starkast visar upp klass; vår kropp får genom att bära specifika tecken visa vilka vi är, både som enskilda individer och som del i samhället. Bourdieu talar om ”den tecken-bärande kroppen” (”the sign-bearing body”) som genom sitt uppvisande och producerande av tecken kan skänka bestämda egenskaper åt hela samhällsklasser då den anses vara det naturliga uttrycket för ens innersta natur. Dessa egenskaper ses som naturgivna och sammankopplas med en viss position i samhället, varvid denna position med dess givna egenskaper sedan reproduceras.<sup>48</sup>

Ens uppfattning av en själv, ens sociala värde och relation till världen, speglas ständigt i kroppen; i sättet att bära upp den, presentera den för andra, i ens sätt att röra sig och ta plats. Allt är laddat med social mening och ger och återskapar de egenskaper som förknippas med positionen.<sup>49</sup>

### **Gruppen**

Med hjälp av sin karta över det sociala rummet har Bourdieu visat hur egenskaper, intressen och smak såväl reproduceras inom, som särskiljs ifrån, grupper. De geografiska avstånden på

---

<sup>44</sup> Bourdieu (1993), s.264

<sup>45</sup> *ibid.*, s.265

<sup>46</sup> Bourdieu (1984), s.466

<sup>47</sup> Bourdieu (1993), s.261

<sup>48</sup> Bourdieu (1984), s.193

<sup>49</sup> *ibid.*, s.474

kartan är ofta högst märkbara även i verkligheten. Det sociala rummet är uppdelat och avgränsat och människor med positioner långt ifrån varandra har oftast inte mycket gemensamt. Dels beroende på att de inte får många möjligheter att mötas på ett naturligt sätt, men även om de skulle göra det skulle olikheterna förmodligen göra det svårt för dem att trivas tillsammans, då deras liv och erfarenheter ser mycket olika ut.<sup>50</sup>

När en social grupp formas påverkas gruppens sammanhållning mycket av dess medlemmars positioner. Bourdieu skriver att:

den sociala artefakt som en social grupp alltid utgör har mycket större möjligheter att existera och varaktigt förbestå om de agenter som samlas för att bygga upp gruppen redan i utgångspunkten befinner sig mycket nära varandra i det sociala rummet.<sup>51</sup>

Bourdieu definierar kön som ett sekundärt kriterium i utformningen av grupper i samhället. Han menar att olika faktorer kan fungera olika starkt i sitt åtskiljande eller sammansvetsande av grupper, och att själva faktorerna är hierarkiserade. Kön som sammanhållande faktor menar Bourdieu inte är lika stabil som de faktorer som är fundamentala för klassen, och garanterar därför inte dessa grupper samma varaktighet och solidaritetsband.<sup>52</sup>

## 5. Material

Mitt bakgrundsmaterial består av en stor mängd debattartiklar, krönikor och ett fåtal reportage som samtliga diskuterar ämnet kvinnlighet med riktning mot vad som anses respektabelt, och framförallt vad som inte är det. Därifrån har jag nu gjort ett urval av de texter som jag direkt vill analysera. Jag har valt ut fem debattartiklar, tre skrivna av Linda Skugge, och två skrivna av Sara Stridsberg som kritik mot Linda Skugges inlägg.<sup>53</sup> Den

---

<sup>50</sup> Bourdieu (1999), s.21

<sup>51</sup> *ibid.*, s.46

<sup>52</sup> Bourdieu (1993), s.259-260

<sup>53</sup> Anledningen till att mitt slutmaterial blev så litet är framförallt fördelen med att ha en avgränsad debatt att diskutera, istället för det oändliga antal som jag först samlade ihop. Mitt tillvägagångssätt blev en slags bollteknik; genom källförteckningen i Eder-Ekmans "Bimbofeminism" fick jag förslag på en rad artiklar i vilka jag sedan upptäckte att det fanns hänvisningar till andras texter, vilket så småningom ledde till ett nät av olika inlägg i debatten. Bland dessa fanns ett flertal mycket intressanta inlägg, exempelvis "Våld mot andra kvinnor" av Kristina Hultman i (Arena 2/2005), svaret "Patriarken Hultman" skrivet av Linna Johansson i (Expressen 050528), "Du har ett ansvar som förebild" av Linda Skugge i (Expressen 050511), "Öppet brev till Linda Rosing" av Linda Skugge i (Expressen 041016), "Linda värd respekt" av Linna Johansson i (Expressen 050702), "Föraktet för Peyre" av Linna Johansson i (Expressen 051001), "JAG – en hora som får skylla mig själv" av Marlene Karnerfors (Sourze 030720), och så vidare. Det blev dock svårt att samla ihop dessa om jag inte valde en enkel avgränsningsmetod, och därför valde jag helt enkelt fem texter skrivna av två personer, där samtliga texter förhåller sig tydligt till varandra.

första är tagen ur Expressen med rubriken "Folk har tröttnat på porrstilen, BB-Linda"<sup>54</sup> där Linda Skugge, mycket genom andra människors citat, kritiserar Linda Rosing. Den andra texten, "Sluta spotta på era systrar"<sup>55</sup> är också tagen ur Expressen men skriven av Sara Stridsberg som svar på, och kritik mot, den första texten. Därefter följer i sin tur Linda Skugges reaktion med rubriken: "Det är gubbarna, inte tjejerna, som förstörs av de ständiga utviken"<sup>56</sup>. Dessa tre är skrivna i juli samt augusti 2003. Det första numret av tidningen Bang år 2004 innehåller var sitt inlägg från de två journalisterna där de diskuterar just samma fråga under rubriken "Vem sabbar för vem?"<sup>57</sup>, och de texterna är de två sista som jag har valt ut som analysmaterial.

Anledningen till detta urval är att jag framförallt vill fokusera på själva debatten kring Linda Rosing, inte så mycket på henne som person. Det är hur hon har behandlats, framställts och diskuterats som jag anser är intressant. Det är dessa diskussioner jag vill försöka analysera, och genom detta hoppas jag kanske kunna få svar på de frågor som jag ställer mig. I samlingen av bakgrundsmaterial har jag även några intervjuer med Linda Rosing, och genom dem har jag fått en liten aning om vem hon är, men det är som sagt inte Linda Rosing som människa jag är intresserad av, utan snarare Linda Rosing som ett slags fenomen; en person som döms ut i media och blir öppen för granskning på ett på många sätt otroligt utlämnande vis.

En liten kort presentation av de tre centrala personerna:

Linda Rosing, född 1974, blev 2003 känd genom sin medverkan i dokusåpan Big Brother i kanal 5. Där hade hon sex i ett hus fullt av kameror, och hon har efter tiden i Big Brother bland annat vikt ut sig olika tidningar.<sup>58</sup>

Linda Skugge (innan giftermål Norrman) är född 1973. Hon har gett ut ett flertal böcker, bland annat "Fittstim" 1999 och har i mer än tio år skrivit feministiska krönikor för kvällstidningen Expressen.<sup>59</sup> Skugge har på många sätt gått i spetsen för feministiska debatter i media och har fått ett stort symbolvärde genom sitt raka, orädda, och många gånger mycket provocerande sätt.

---

<sup>54</sup> Expressen, 030712

<sup>55</sup> Expressen, 030820, s.4

<sup>56</sup> Expressen, 030830, <http://expressen.se/index.jsp?a=58410>, hämtad 050919

<sup>57</sup> Bang, ISSN 1102-4593;1/2004, s.34-35

<sup>58</sup> Wikipedia – den fria encyklopedin, [http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda\\_Rosing](http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda_Rosing), hämtat 051214

<sup>59</sup> Wikipedia – den fria encyklopedin, [http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda\\_Skugge](http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda_Skugge), hämtat 051214



Sara Stridsberg är född 1972, utbildad till jurist men jobbar som frilansskribent för bland annat den feministiska tidskriften *Bang* där hon även är med i redaktionen. Hon romandebuterade 2004 med boken "Happy Sally".

Att mitt analysmaterial uteslutande består av debattartiklar är inte helt okomplicerat. Texterna bygger på syftet att föra fram åsikter i kontrast till någon annans, men jag måste vara medveten om att det här inte är någons åsikter formulerade endast för mig och min analys. Tre av dem är tagna ur *Expressen* som är en kvällstidning, och två av dem ur tidningen *Bang* som är en feministisk tidskrift. Att de två tidningarna skiljer sig på flera grundläggande sätt kan säkerligen påverka författarnas sätt att skriva, och kan även efter textens färdigställande ge skillnader i och med tidningarnas kanske olika tillvägagångssätt i redigering och layout. Därför kan jag inte se dem som eviga, fastställda åsikter av personen som har skrivit. Jag anser dock, precis som Anja Hirdman i hennes bok "Tilltalande bilder", att media alltid är en representation av samhället, och därför tror jag att det finns något värdefullt i att analysera texterna som material som kan säga mig något om tillståndet i samhället idag.<sup>60</sup> Därför ser jag mitt material som representationer av åsikter, som kan analyseras som just detta, trots att de har sin plats i de mediala praktikernas område.

Bourdieu skriver i "Om televisionen" om journalistikens värld som "ett mikrokosmos med sina egna lagar, definierad av sin position i den stora världen samt av de attraktioner och repulsioner den är utsatt för från andra mikrokosmer inom denna."<sup>61</sup> Denna värld, eller detta fält, är dock inte autonom, alltså opåverkad av yttre faktorer, även om den på vissa sätt är avskärmd från omvärlden. Jag tror att det faktum att dessa texter är avpassade och skrivna för media styr dem på många sätt, och att det kanske förstärker konflikten. Ordval och uttryck väljs efter sin genomslagskraft i en medietext, kanske ibland mer än för sitt innehåll. Därför tror jag att en diskussion mellan författarna till texterna kanske skulle ha sett annorlunda ut om de hade befunnit sig mitt emot varandra än som fallet är nu, då deras åsikter möts på tidningsuppslagen.

---

<sup>60</sup> Hirdman (2002), s.21-22

<sup>61</sup> Bourdieu, Pierre, *Om televisionen: följd av Journalistikens herravälde*, Brutus Östlings Bokförlag Symposion, Stockholm/Stehag, 1998, s.59

## 6. Metod

Min metod består av en form av innehållslig idéanalys. Den är del i den idé- och ideologianalytiska traditionen som presenteras i ”Textens mening och makt” av Göran Bergström och Kristina Boréus. De skriver att ”[f]ör den innehållsliga idéanalysen är det övergripande målet att presentera maximal klarhet när det gäller vad som sägs i en debatt. Att rekonstruera vilka argument som förekommit i en omfattande debatt och sedan knyta samman argumentationen med en ambition att identifiera olika ideologier”.<sup>62</sup>

Bergström och Boréus menar att språk och texter har två huvudfunktioner: dels innebördsaspekten, det vill säga författarens tankar och idéer som kommer till uttryck genom texten, dels den interpersonella aspekten, med vilket menas språkets användning i de sociala relationerna med andra då det inte används endast för reflexion utan även för handling, exempelvis för att uttrycka en åsikt eller ställa en fråga.<sup>63</sup> Jag kommer att fokusera på innebördsaspekten, det vill säga vad som sägs i texten och vem det är som säger det, men mina texter har ju även en klart uttalad interpersonell aspekt, då deras form av debattartiklar och krönikor präglas av argumentation och uttryck av åsikter. Därför kommer även denna aspekt att analyseras; hur de talar till läsaren och författarens mening och mål med texten.

Utifrån de fem elementen text, kontext, avsändare, mottagare och tolkare kan fyra tolkningsstrategier urskiljas: de är relaterade antingen till uttolkaren (forskaren), avsändaren, mottagaren eller till den omgivande diskursen.<sup>64</sup> Min analys kommer att vara mer avsändarorienterad då jag, som ovan nämnts, vill försöka tolka vad författarna till mitt analysmaterial egentligen vill säga. Detta betyder inte att den uttolkarorienterade aspekten glöms bort, då jag är av den åsikten att det faktum att just jag tolkar texten påverkar mitt analysresultat.

Bergström och Boréus talar om intrasubjektivitet som en del av en texts reliabilitet: ”God intrasubjektivitet innebär att samma person får samma resultat vid samma sorts analys av samma material vid olika tidpunkter.”<sup>65</sup> Det här är något som jag ställer mig mycket kritisk till då jag inte tror på några objektiva forskningsresultat. Jag tror tvärtom att forskningen påverkas i mycket hög grad av vem det är som utför den, och vid vilken

---

<sup>62</sup> Bergström, Göran, Boréus, Kristina, *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*, Studentlitteratur, Lund, 2000, s. 154

<sup>63</sup> *ibid.*, s. 16

<sup>64</sup> *ibid.*, s.25

<sup>65</sup> *ibid.*, s.37

tidpunkt. Erfarenheter och upplevelser kan påverka sättet att analysera material, och därför strävar jag inte på något sätt efter god intrasubjektivitet i bemärkelsen att komma fram till något "sant". Däremot är mitt mål att genomföra en analys som är så pass välgrundad att en annan person utan problem kan följa med i mina resonemang och förstå mitt resultat, även om detta resultat är färgat av såväl mig som tolkare som omständigheterna runtomkring.

Målet med en lyckad textanalys är att den kan hjälpa till att belysa ett visst samhällsproblem.<sup>66</sup> Det här är något jag tilltalas av, och därför tar jag till mig den åsikt som förs fram att verktygen som erbjuds i en viss metod i de flesta fall behöver "böjas, bändas och göras om till verktyg lämpliga för den specifika uppgiften."<sup>67</sup> Därför kommer jag inte stenhårt att följa den verktygslåda som följer med idé- och ideologianalysen. Jag kommer tvärtom att välja ut de verktyg och begrepp som känns användbara för mig, och därmed välja bort andra.

Jag kommer att diskutera vilka olika människosyner som representeras i debatten. Detta presenteras som en del i analysinstrumentet *dimensioner*<sup>68</sup> som kan hjälpa till i utsorteringen av olika idéer, men då jag anser att det främst är människosynsaspekten som kan säga något i min uppsats är det endast denna dimension jag kommer att analysera. I analysen skiljer man mellan en optimistisk människosyn (det mänskliga förnuftet är starkt, människan är rationell och kontrollerad) eller en pessimistisk människosyn (svagt mänskligt förnuft, människan är irrationell och komplex).

Jag kommer att dela upp analysen i en första genomgång av texterna, och därefter en mer övergripande analys med tydligare koppling till mina teorier. Genom detta hoppas jag kunna sätta in texten i en större kontext och därmed göra det sociala sammanhanget tydligt.

Bergström och Boréus menar att "[j]u lösare analysmodellen är och ju mer man betonar inriktning mot tolkning, desto mer anknyts till en hermeneutisk tradition." Därav följer motsatsen att "[j]u mer analysmodellerna dimension och idealtyp specificeras desto mer kommer de att likna verktygslådan i en innehållsanalys. I så fall skulle de kunna uppfattas som påverkade av idealet ett neutralt observationsspråk."<sup>69</sup> Det senare är ingenting jag på något sätt strävar efter, jag föredrar istället att hålla analysmodellen ganska ostrukturerad och löst formulerad för att på intet sätt försöka komma fram till något "sant" eller "rent". Min analys ser jag istället som en tolkning formad av min sociala position och mina förförståelser,

---

<sup>66</sup> Bergström & Boréus (2000), s. 34

<sup>67</sup> *ibid.*, s.35

<sup>68</sup> *ibid.*, s.162-163

<sup>69</sup> *ibid.*, s.172

och för detta har jag även stöd från Bergström och Boréus: ”Det viktigaste att ta fasta på i sammanhanget anser vi vara medvetenheten om förförståelsen, att vi aldrig möter en text tomhänta.”<sup>70</sup> Därför följer nu en presentation av min position och hur den kan påverka mig i min forskning.

### **6.1. Positionering**

Min syn på kvinnlighet är ganska kluven. Själva grundsynen är jag dock klar över. Jag anser att det finns mycket som är förtryckande i kvinnliga ideal, och att dessa därför bör vara något man som feminist tar avstånd ifrån (här syftar jag på sådant som inte på något sätt fyller en praktisk funktion, exempelvis det existerande idealet om kvinnors hårlöshet). Därmed inte sagt att det inte finns mycket i kvinnligheten som jag anser är värt att bevara. Det problem jag ser idag är att det mesta förknippat med kvinnlighet också är förknippat med förtryck, och i och med detta kan man fråga sig om det är möjligt att lösgöra dessa två ifrån varandra? Dessutom är jag inte förespråkare för någon slags upphöjd kvinnlighet som skall skilja ut kvinnan som en unik varelse, för mig skulle ett bevarande av kvinnligheten vara positivt endast om denna gjordes tillgänglig för alla, oavsett kön.

En insikt som jag har kommit till på senare tiden är att man genom att ställa krav på och skuldbelägga sig själv inte nödvändigtvis kommer närmare målet. Då jag i gymnasiet blev medveten om mitt skapande av kvinnlighet ledde detta så småningom till ett slags skuldförhållande till kvinnlighet och kvinnliga attribut. Jag kunde inte förhålla mig till den kluvna relation som jag upplevde mellan de produkter, handlingar och områden som jag under min uppväxt fått lära mig att uppskatta, och mitt nutida ifrågasättande av varför jag skulle uppskatta dem, utan att få skuld känslor. Efter att ha känt på det här sättet en viss tid kom jag dock till en punkt då jag insåg att jag måste lära mig att hitta en balans där jag, trots att jag försöker bli medveten, inte går så långt att jag får mig själv att ta på mig skulden för att jag inte är, och aldrig kommer att kunna bli, opåverkad av de ideal som jag har vuxit upp med.

Jag hoppas att jag i mitt skrivande inte kommer att ogenomtänkt döma andra vars förhållningssätt till kvinnlighet är annorlunda. Jag hoppas att min position som feminist, akademiker och medelklass inte gör mitt uppsatsskrivande alltför komplicerat då den person mitt analysmaterial cirkulerar kring (Linda Rosing) skiljer sig från mig på flera sätt. Jag är fullt medveten om att jag inte kan bortse från min position, det är en omöjlighet, och därför

---

<sup>70</sup> Bergström & Boréus (2000), s.27

ska jag försöka förhålla mig till den på ett öppet och klarögt sätt. Min position kommer att sätta spår på min forskning, både vem jag är som människa, och det faktum att ämnet så länge har cirkulerat i mitt huvud.

Jag kan inte heller bortse från att jag redan i ett tidigt stadium började känna mig kritiskt inställd till Linda Skugges hantering av situationen, men jag ska ändå försöka sätta mig in i debatten utan att låta det sätta alltför djupa spår. Jag tror att jag kommer att nå den största förståelsen om jag försöker granska så kritiskt men opartiskt som möjligt, och det är med det synsättet som jag hoppas kunna gå in i materialet.

I "Learning from the Outsider Within" skriver Patricia Hill Collins om hur identifikation och ens egen ståndpunkt kan vara användbara när man genomför forskning.<sup>71</sup> Patricia Hill Collins text har hjälpt mig att tro på att mina egna erfarenheter och upplevelser kan uppfattas som något positivt i forskningen, en motor som hjälper till att hålla skrivandet vid liv, snarare än som något som måste skyfflas undan och gömmas, som traditionell forskning hävdar är nödvändigt. Därför är mina egna åsikter inte något jag ignorerar, men däremot tror jag att jag i själva analysmodellen kan få ut mest av att försöka koppla bort dem, så gott det går.

## 7. Analys

Jag kommer först att gå igenom texterna i deras kronologiska ordning, deras uppbyggnad, innehåll och specifika ord och uttryck, samt hur delar av texten kan kopplas till mina teorier, för att därefter analysera de gemensamma och mer övergripande dragen med tydligare koppling till mina teoretiska utgångspunkter i ett avslutande stycke. Där kommer jag även att ta upp hur dimensionerna representeras i texterna. Min analys kommer att vara ganska löst strukturerad då jag känner att jag på det sättet kan få bäst resultat.

### 7.1. Texterna

#### **Linda Skugge: Folk har tröttnat på porrstilen, BB-Linda<sup>72</sup>**

Texten är till största del uppbyggd av olika citat som hämtats från insändare angående Skugges senaste krönika där hon diskuterade Linda Rosing. Den är direkt riktad till Rosing

---

<sup>71</sup> *Beyond Methodology: feminist scholarship as lived research*, ed. Fonow Mary Margret & Cook Judith, Indiana Univ. Press. 1991. Collins Patricia Hill, s.37

<sup>72</sup> Expressen, 030712

på det sättet att hon skriver i "du-form" och alltså talar till henne. Skugge citerar e-mail hon har fått för att visa hur läsarna står på hennes sida, men skriver för att ytterligare förstärka känslan av allmänhetens förakt mot Rosing att hon "inte kan citera särskilt mycket av vad folk skrivit till mig för då skulle du bli alldeles knäckt".

Efter att ha citerat fem olika insändare avslutar hon med sina egna åsikter:

BB-Linda, av vad jag har hört så sa du i Big Brother att din dotter hånglar med alla killar på dagis och ritar teckningar på dig i "barnförbjudna poser". Jag vet inte om detta är sant för jag såg inte Big Brother. I stället för att se dig knulla i direktsändning så badade jag min lilla dotter, läste sagor och nattade henne.

Här använder Skugge alltså deras gemensamma roll som föräldrar för att sätta upp skillnader mellan de två. Genom att sätta orden "barnförbjudna poser" i samma mening som "dagis" hamnar de i kontrast till varandra, och då något som är barnförbjudet definitivt inte ska utspela sig på ett dagis förstärks de negativa kopplingarna. När Skugge skriver att hon inte själv vet om Rosings uttalanden är sanna borde en fråga om trovärdighet dyka upp, eftersom hon baserar sina kommentarer på "vad jag har hört", men hon rättfärdigar sin bristande vetskap om vad som hände i Big Brother genom att använda en i allmänhetens ögon mycket godtagbar ursäkt: hon vet inte eftersom istället "badade jag min lilla dotter, läste sagor och nattade henne". Därmed flyttas fokus ifrån att Skugges kritik mot Rosing baseras på rykten hon har hört, till att berättiga att Skugge som en god mor har rätt att ifrågasätta Rosings liv och leverne.

Skeggs talar om familjen som ett sätt att investera för att bli respektabel och om hur arbetarklasskvinnor alltid har bedömts efter hur väl de uppfyller rollen som mamma.<sup>73</sup> En god mor kan aldrig vara helt misslyckad, då hon åtminstone har lyckats med detta. Genom att här spela på Rosings roll som mamma skuldbelägger Skugge henne för att hon inte lyckas fylla denna roll på ett respektabelt vis. Det här är ett effektivt och vinnande sätt att enkelt få någon att känna sig otillräcklig och misslyckad. Skugge förstärker dessutom bilden av Rosing som en dålig mor genom att sätta sig själv som motsats, då hon påpekar att hon själv "nattade sin dotter" medan Rosing "knullade i direktsändning".

I och med att Skugge använder Rosings dotter i sin argumentation förs dessutom Rosings ickerespektabilitet över på barnet, och Rosings dotter får på det sättet del i sin mammas skuld och skam.

---

<sup>73</sup> Skeggs (2000), s.15

Texten avslutas med att Skugge förklarar att hon tycker synd om Rosing och gör därefter någon slags karikatyr över Rosings utseende: ”Du går där med dina överkligt stora pappar, så stora att du kan välta ner dem i två shoppingvagnar framför dig. Du går där och ser ut som ett freak”. Här reduceras Rosing till ett par gigantiska bröst, till något handikappat, oanvändbart och onaturligt. Skugge spelar här på att Rosing tycker att det är viktigt att ”se sexig ut”, och kan, genom att göra narr av hennes sexighet och hävda att hon ser ut som ett ”freak”, ruinera det som Rosing enligt Skugge sätter högst.

Bilden av en misslyckad sexighet förstärks också genom att Skugge i meningen efter åter hänvisar till Rosings roll som mamma, och dessutom hennes opassande roll som förebild: ”Du ska försörja dig och dina två barn, hur ska du göra det? Hur ska du lyckas vara en vettig förebild för dina barn? Hur seriös ser du ut? Det är ingen som gillar den där porrlooken längre.” Porr-begreppet, som i samhället någonstans har fått symbolisera hela sinnebilderna av onaturlig sexighet gör att bilden av misslyckad sexighet förstärks om möjligt ännu mer när den kopplas samman med porrindustrins vridna kroppsuppfattning och självbilder. Genom att använda ord som ”porrlooken” och ”porrstilen” reducerar Skugge Rosing till ett objekt i allmänhetens ögon, hon ges den objektifierade rollen av en porrstjärna.

### **Sara Stridsberg: Sluta spotta på era systrar<sup>74</sup>**

Sara Stridsbergs text är ett försvar inte bara av Linda Rosing utan av vad Stridsberg definierar som ”oturssystrarna”, alla de så kallade ”blonda idiotkvinnor” som viker ut sig. Stridsberg skriver om svårigheten i att leva i ett patriarkat utan att börja hata alla tillintetgjorda kvinnor, bara för att slippa dras ned i det själv, och hur lätt gjort det är att skylla på kvinnor för deras underordning.

Texten är uppdelad i många olika stycken, några med rubriker som ”Om tårar” och ”Om skratt”. Varvade mellan dessa stycken finns vid tre tillfällen kända ”oturssystrars” namn uppräknade: ”Louise Eek. Catrine da Costa. Madonna. Linda Rosing.” Det är inget vanligt kvällstidningspråk som används utan ett uttryckssätt som mer påminner om poesi. De korta meningarna, ibland bestående av endast ett ord förstärker betoningen på varje ord: ”Vad du än gör. Skratta inte åt dina systrar. De är allt du har. Eller. Du är allt de har.”

Här använder sig Stridsberg av tanken om systerskapet. Genom att uttrycka det som att allt vi har är varandra vill hon uppmana till en ansvarskänsla inför andra kvinnor, och en

---

<sup>74</sup> Expressen, 030820

sammanhållning trots olikheterna. I och med att hon inte bara skriver ”Du är allt de har” utan även ”De är allt du har”, vänder hon på den vanliga uppfattningen om att man bör ha solidaritet med oturssystrarna, då de behöver ”oss andra”, och menar att vi även behöver dem.

Under rubriken ”Om mera tårar” skriver hon att det finns en lång tradition av kvinnohat, att ta avstånd från oturssystrarna, men att vi alla har vår bakgrund i patriarkatet. Därefter räknar hon upp olika positioner, mer eller mindre påverkade av patriarkatet (”Du har ett bra jobb och har aldrig varit med i tidningen. Du har inte ett bra jobb och säljer ditt arsle i tidningen eller på gatan.”) och pekar därmed på hur de flesta av oss på ett eller annat sätt är influerade av samma ideal, oavsett hur våra liv ser ut.

Stridsberg frågar sig hur vi ska ”formulera problemet med patriarkatet” och här tar hon upp hela skuldfrågan som är det hon hårdast kritiserar Linda Skugge för. Stridsberg skriver: ”Fråga inte munnen som suger, fråga ögat som tittar. Fråga inte henne.” Genom att hänvisa till en pornografisk situation, då associationerna genast går till en kvinna som utför oralsex på en man, och en man som tittar (antingen samma man som mottar oralsexet eller en utomstående åskådare) förstärker Stridsberg kvinnans position som offer i det hela. I och med att mannen ses som den aktiva i de flesta sammanhang rörande porr, som aktivt väljer att konsumera och titta, förstärks också rollen av mannen som förövare. Ett mycket effektivt sätt att tydligt markera sin poäng.

Stridsberg skriver i slutet av artikeln att ”[d]et går alltid att lära om. Ska du vara solidarisk mot någon så var solidarisk mot Marilyn och hennes blonda systrar. Vad du än gör. Skratta inte.” När det här sätts i kontrast till ”munnen som suger” och ”ögat som tittar” tycker jag att läsaren hamnar i ett slags val: att antingen lägga sin solidaritet hos ”de blonda systrarna” eller hos ”ögat som tittar”; det pornografiska ögat som utnyttjar de utsattas situation. Genom detta upplägg blir motsättningarna mellan offer och förövare oerhört starka, och valet som läsaren tvingas göra blir inte mellan solidaritet och likgiltighet, utan mellan brottslingar och oskyldiga offer.

I den här texten för Stridsberg fram ett klart strukturellt perspektiv, där Linda Skugge mest har utgått från sina personliga känslor. Därmed förs debatten upp på en annan nivå, då Stridsberg kopplar till patriarkatets roll i det hela. (”Patriarkatet älskar när kvinnor ger andra kvinnor skulden för patriarkatet. Berättar för dem att de är idioter och kossor. Så slipper killarna.”)



Stridsberg kopplar också till sociologiska teorier då hon skriver att "[a]lla förtryckta grupper hatar sig själva. Det är ett känt fenomen. Internalisering av den överordnades värderingssystem." Det här är ju något som både Bourdieu och Skeggs diskuterar. Skeggs tar i sin bok upp hur kvinnorna som hon intervjuade ständigt disidentifierade sig med arbetarklassen. För dem handlade det om att uppfattas som annorlunda för att på det sättet skilja ut sig och skapa avstånd. Skeggs skriver att de kände till alla de negativa associationer som hör samman med just arbetarklassen, och därför försökte de alltid skapa distans mellan sig själva och sin klass.<sup>75</sup> Att påstå att kvinnor tillhör en homogen grupp är en omöjlighet, när Stridsberg talar om förtryckta grupper tror jag inte heller att det är kvinnor som samlad grupp hon menar. Bland kvinnor finns tvärtom ett stort antal grupperingar, där vissa värderingssystem styr över andra. Jag anser att vissa kvinnor är underordnade andra kvinnor och att detta blir tydligt bland annat i Skugges sätt att uttala sig om Rosings position, till exempel då hon ovan kritiserade Rosings roll som mamma.

### **Linda Skugge: Det är gubbarna, inte tjejerna, som förstörs av de ständiga utviken<sup>76</sup>**

Den här texten är ett svar på ovanstående artikel av Sara Stridsberg. Den riktar sig dock inte bara till Sara Stridsberg utan även till Bingo Rimér, som Skugge definierar som "flickfotograf", och är en reaktion på en debattartikel i Aftonbladet där han har försvarat utvikiningsbilder han har tagit som han hävdar inte visar upp mer än vad som görs en vanlig dag på stranden. Jag har dock valt att endast analysera det avsnitt som direkt kopplar till Stridsberg och den debatt som jag analyserar.

Skugge hänvisar till Stridsbergs "Sluta spotta på era systrar" och ställer frågan "varför?" "Varför ska jag stötta alla kvinnor bara för att vi råkar ha muttor allihop?" Här definierar Skugge alltså en kvinna som någon med "mutta", att det är det främsta tecknet för en kvinna. Hon använder sig inte av "föda barn" eller någon annan funktion hos kvinnokroppen som man ofta använder som gemensam. Hon använder inte heller någonting som betecknas som socialt konstruerat och har inget queerperspektiv på det hela. En kvinna är en kvinna genom vad hon har mellan benen. Punkt slut.

"När BB-Linda och andra kvinnor slutar att förstöra för oss andra kanske jag slutar dissa dem. De förstör precis allt det som vi bygger upp." Här hävdar Skugge alltså att det är

---

<sup>75</sup> Skeggs (2000), s.122

<sup>76</sup> Expressen, 030830

en relation åt båda håll som det är tal om; BB-Linda förstör och Skugge "dissar". Vilka som hon syftar på med "oss andra" går inte att utläsa ur texten. Menar hon alla kvinnor som inte viker ut sig? I sådana fall skulle det finnas två grupper i samhället; de som viker ut sig och de som inte gör det. Också då hon skriver "allt det som vi bygger upp" står det inte klart vad hon egentligen talar om. Vilken kamp är det som motarbetas? Då texten tidigare handlat om lönefördelningen kan det utläsas att det är denna kamp hon talar om; kampen för jämna löneförhållanden. Men att hon definierar sig själv som *en del i* en kamp för denna sak blir klart först här.

I den här texten kommer det mer tydligt fram var Skugge ställer sig i skuldfrågan: "När ska folk börja inse att Charlottes utvik (Charlotte Perelli, min anmärkning) och BB-Linda bidrar till att jag och alla andra tjejer får lägre lön än killarna?" En sådan koppling kan verka långsökt, men Skugge menar att det framförallt är gubbarna som förstörs av utviken, deras kvinnosyn blir vriden av de sexistiska framställningarna av kvinnor vilket leder till att deras uppfattning av kvinnor blir att de inte är annat "än nåt litet pikant inslag i samhället, några vars huvudsyssla är att vara snygga och sexiga och som ska försörjas av män. Det leder till att tjejer inte får den lön de förtjänar." Här drar Skugge alltså slutsatsen att mäns bild av kvinnor formas av utvikningstidningarna, att män fungerar som passiva mottagare där bilden i tidningen är sanningen, och att hela samhällsbilden, inklusive lönesättningarna för alla män och kvinnor, sedan styrs efter detta. Här låter det alltså som att utvik nästan *skapar*, inte reproducerar den rådande kvinnobilden.

Det är en individualistisk syn som förs fram i den här texten, framförallt när det gäller kvinnor, inte lika självklart när det gäller män. Skugge motiverar varför hon inte tror att det främst är unga tjejer som förstörs av utviken med att de är smarta och sunda, men att det är gubbarna hon oroar sig för, och dessutom unga män då hon skriver att hon "litar inte en sekund på att de har en vettig inställning till tjejer och tjejers kroppar och det är utvikens fel. Punkt." Summan här är alltså att de kvinnor som viker ut sig bär skulden inte bara till ojämlika löneförhållanden utan även till både gubbars och unga killars snedvridna kvinnosyn. Skulden ligger inte på något sätt hos tidningarna som producerar, eller männen som konsumerar, utan skulden ligger hos modellen. Hon som säljer sin kropp på ett heluppslag, det är hennes fel.

## Vem sabbar för vem? Linda Skugge och Sara Stridsberg om den gränslösa kvinnosolidariteten<sup>77</sup>

### Linda Skugges inlägg

Skugge börjar texten med att skriva om sina döttrar: ”Jag har två småbrudar här hemma. Och rör nån gubbe dem kan jag tänka mig att börja cutting up men.” Mina associationer går genast till SCUM – Society for Cutting Up Men, och SCUM-manifestet som Sara Stridsberg har översatt till svenska. Jag förstår inte riktigt vad kopplingen säger, men jag tycker att det är ganska tydligt att den finns där. Kanske är det en början för att visa Stridsberg att även Skugge lägger skuld hos männen, särskilt då hon fortsätter med att skriva: ”Jag kan nog tänka mig att börja cutting up men ändå utan att nån rör mina småbrudar. För att gubbar är så jävla äckliga som runkar till bilder på fittor.” Vändningen kommer dock snabbt när hon i nästa mening med koppling till ”Sluta spotta på era systrar” kopierar Stridsbergs sätt att varva kända kvinnors namn med resterande del av texten: ”Big Brother-Linda. Pernilla Wahlgren. Robinson-Emma.” Därefter går hon över till att rikta sig till kvinnorna, och sedan läggs all uppmärksamhet på kvinnors roll i det hela. Att Skugge räknar upp kvinnors namn och dessutom använder sig av ett upplägg på texten som är mycket likt det som Stridsberg använde sig av gör att Skugges text mycket tydligt förhåller sig till Stridsbergs och debatten mellan de två får en tydligare form i och med detta.

Skugges sätt att blanda svenska och engelska ord återkommer flera gånger i texten, och även ord som associeras med talspråk som exempelvis ”Nope” finns med. Jag tror att syftet med Skugges sätt att skriva hänger ihop med hennes mål att ifrågasätta och kritisera; det är ett sätt för henne att skilja ut sig och markera avståndet såväl till andra, mer traditionella, tidningsskribenter, som till människor inom den akademiska världen. Att till stor del skriva på talspråk öppnar också upp för större slagkraft i ord och uttryck.

När ska ni förstå att ni springer patriarkatets ärenden genom att fläka ut era fittor på bild?” När ska ni förstå att det ni lär mina och andras småbrudar är att 1. man blir framgångsrik när man visar fittan 2. killar gillar tjejer som visar fittan 3. det allra viktigaste för en flicka är att vara snygg och sexig?

Här tycker jag för det första att hon går lite emot sin egen linje. I tidigare krönikor har hon gjort allt för att visa hur allmänt utbrett föraktet för Linda Rosing är, och citerat både kvinnors och mäns föraktfulla insändarmail. Här vill hon sedan hävda att den allmänna

---

<sup>77</sup> Bang, 1/2004, s.34-35

uppfattningen är att man både blir framgångsrik och populär när man viker ut sig. För det andra formulerar hon det nu som att dessa kvinnor helt enkelt inte har förstått vad de gör, och att om de alltså skulle komma till samma insikter som hon själv så skulle problemet vara löst.

”Ja jag ger kvinnor skulden. För att det är skitlätt att låta bli att vika ut sig. Det är bara att säga NEJ TACK.” De här meningarna är formulerade som svar på en fråga, och i och med svaret så formuleras frågan som egentligen har genomsyrat debatten redan från början, men i och med ”Vem sabbar för vem?” blir den klart uttalad. Frågan är: vems är felet?

”Ja en kvinna som viker ut sig är en idiot. Så enkelt är det. Om kvinnor slutade att visa fittan så dör patriarkatet en smula och vi är på väg. Mot en ny bättre värld.” Här är första meningen än en gång formulerad som ett svar på en fråga, och genom att i nästa mening säga att ”[s]å enkelt är det” blir det ett försök att sätta stopp på diskussionen kring vems felet är. Att framställa något som en självklarhet fungerar som ett slagkraftigt sätt att hävda sin ståndpunkt.

Texten avslutas med en uppmaning: ”Själv säger jag bara: BB-Linda et al, sluta spotta på era systrar!” Här använder Skugge ungefär samma uttryck som i sin tidigare krönika i Expressen då hon där avslutade med att skriva att hon anser att rubriken i Stridsbergs artikel borde vara: ”BB-Linda & co, ge fan i att spotta på era systrar!”<sup>78</sup> Två gånger använder hon sig alltså av att vända på Stridsbergs upprop, för att visa att det enligt hennes åsikt är åt andra hållet bespottningen sker.

### **Sara Stridsbergs inlägg**

Stridsberg text är betydligt längre än Skugges. Den är nästan en sida lång och mer diskuterande. Hon börjar direkt med att diskutera hos vem skulden över produktionen av de bilder som Skugge kritiserar ligger. Första meningen lyder: ”Produktionen av idiotbilder, nakenbilder, fittbilder.” Här sätts orden i relation till varandra; det som hon benämner som idiotbilder är nakenbilder, som är ”fittbilder”. Gradvis ökas sexanspelningen och det blir tydligt att hon ser dessa som i slutänden precis samma sak. Därefter följer: ”Det finns pengar (investerat kapital, arvoden, intäkter etc.) det finns redaktioner (ägare, skribenter, fotografer, idésprutor) och det finns konsumenter (killar utan hjärna & hjärta). Manskonsumenter, mansägare, mansredaktioner.” Den politiska aspekten blir genast tydlig här. Genom att

---

<sup>78</sup> Expressen, 030830

beskriva de delar av produktion och konsumtion som finns och benämna dem som genomgripande manliga läggs skuldfrågan fram i ett betydligt större perspektiv, och genom att räkna upp dessa delar som att vara av och för män hamnar kvinnan genast mindre i fokus.

Några rader längre ner blir det än mer betoning på politiken: ”Det finns politik i de här bilderna. I vems intresse finns alla de här bilderna? I vems intresse visas flickornas fittor?” Genom att här formulera det som att det är något som *visas*, inte att det är någon som *visar*, tas även här blickfokus bort från dem som visar, för att hamna på dem som vill att de ska visas. Att sätta ett konstaterande först, att ”[d]et finns politik i de här bilderna”, gör att man när man läser vidare inte kan se de följande frågorna ur något annat perspektiv än just det politiska. Det är ett effektivt sätt att sätta ribban på texten. Därefter ställer hon två frågor rörande ”[i] vems intresse” det ligger. I ovanstående sammanhang känns det då långsökt att på något sätt associera till att ”de som visar” skulle ha något intresse i det hela, och på det sättet uppfyller texten sitt syfte mycket väl, den riktar strålkastaren mot dem som tittar, inte mot dem som visar.

”Jag förstår att Linda Skugge är ledsen. Det är jag också. Jag tror att det är samma svarta sorg. Men där Linda Skugge ser boven Linda Rosing ser jag en nakenindustri, producenter och konsumenter. Där Linda Skugge ser idiotkvinnor ser jag idiotmän.” För första gången i dessa texter som jag har valt ut som analysmaterial finns ett uns av förståelse för den andra. Här vänds debatten från att handla om ilska till att handla om sorg. Skugges samtliga texter har genomsyrats av ilska, men här hävdar Stridsberg att det egentligen handlar om en gemensam sorg de bägge känner inför det hela. Trots att följande meningar återigen sätter dem mot varandra, i och med den skuldfråga som placerar dem på motsatta sidor i debatten, så finns ändå en försonande ton här. Skugge har flertalet gånger skrivit om kvinnor som ”idioter”, och när Stridsberg vänder på det och skriver att hon istället ser ”idiotmän” ställs frågan på sin spets då vem de definierar som ”idioten” står i motsats till varandra.

”Patriarkatets cheerleaders. Cheerleaders of the cheerleaders.” Genom att benämna männen som tittar som cheerleaders till patriarkatet anser jag att själva agerandet läggs mest hos männen; dessa traditionella ”cheerleaders”, de avklädda kvinnorna, existerar endast under förutsättningen att de har sina påhejare.

I nästa stycke hamnar skuldbeläggningen i ett större sammanhang av traditioner: ”Det finns en lång berättelse om att fråga flickan. Om våldtäkt om misshandel om nakenbilder om prostitution om porrfilm. Flickans val eller inte.” Här blir det inte längre en debatt endast om

utvik och visad sexualitet, utan genom att sätta debatten i samband med brott som våldtäkt och misshandel sätts män i förövarrollen och kvinnor i offerrollen. Det handlar inte om smak och egna val längre, det handlar om brott.

Stridsberg vill synliggöra mäns roll i sammanhanget, och benämner dem som ”motorn” i det hela. Den drivande kraften som inte visas: ”Det är som att männen inte finns, själva motorn osynlig, blicken, pengarna, efterfrågan.” Det är alltså tre saker som betecknar motorn: blicken, pengarna och efterfrågan. ”Blicken” måste tolkas som *den manliga blicken*; den som i feministiska tolkningar genomsyrar samhället. Anja Hirdman hänvisar till John Berger i ”Tilltalande bilder” som menar att det finns en anledning till att också kvinnor ser sig utifrån en maskulin blick: för att bilder och tavlor av kvinnor genom hela historien har utformats av män för manliga betraktare. Det leder till att kvinnor vänjer sig vid att bli betraktade, och att se sig själva bli betraktade, och detta leder i sin tur till att allt ses utifrån en maskulin blick.<sup>79</sup> Blicken är alltså ögat, det manliga ögat som betraktar kvinnan utifrån sin manliga position.

”Pengarna” är det andra ordet som nämns och kan direkt hänvisas till att Stridsberg i början av texten beskrev storleken hos porrindustrin, att den faktiskt är den näst största industrin i hela världen. Att därefter avsluta med ”efterfrågan” som tredje ord tror jag vill visa att allt detta är möjligt just för att det finns en efterfrågan, det finns ”cheerleaders” till patriarkatet. Skugge skriver i sitt inlägg att ”[o]m kvinnor slutade att visa fittan så dör patriarkatet en smula och vi är på väg.” Stridsberg hävdar istället att det är efterfrågan, inte utbudet, som styr.

”Patriarkatet bestämmer över mitt hjärta och min fitta och mina tankar.” För första gången sätter Stridsberg sin egen position i relation till dem hon diskuterar. Tidigare har hon talat om hur svårt det är att leva i ett patriarkat med ”bilder på nakna tillintetgjorda kvinnor överallt”<sup>80</sup>, hon skriver i samma text även att vi alla har ”vår olyckliga bakgrund i patriarkatet”. Men genom att här ta det steget längre och skriva att patriarkatet *bestämmer*, visar hon upp att även hon är en del av samma värld som Linda Rosing. Stridsberg har inte bara sin bakgrund i patriarkatet, hon lever i det här och nu, och det bestämmer över hennes kropp, hennes känslor och hennes tankar: ”Jag har inte sålt min fitta på gatan, men jag känner igen mig i flickorna som säljer sina fittor på gatorna ändå. Jag kommer alltid att vara på deras sida. Mitt hjärta kommer att fortsätta att slå för Linda Rosing så länge folk kastar skit på henne.”

---

<sup>79</sup> Hirdman (2002), s.263-264

<sup>80</sup> Expressen, 030820

## 7.2. Diskussion med utgångspunkt i mina teorier

Hur kommer det sig då att Skugge har rätt att döma Rosing? Enligt min egen uppfattning skulle jag säga att Linda Rosing är en av de kända människor i Sverige som har absolut minst kapital. Hennes ekonomiska situation tänker jag, som redan nämnt, inte diskutera då jag varken vet något om den eller är särskilt intresserad, men jag tror hur som helst att hon har begränsningar ekonomiskt då Skugge så vinnande kan ifrågasätta hennes förmåga att försörja sina barn. ("Du går där som ett freak för att det är så viktigt för dig att "se sexig ut" and now what? Du ska försörja dig och dina två barn, hur ska du göra det?"<sup>81</sup>) Hennes kulturella kapital skulle jag se som i princip icke existerande. Hon vann kändisskap genom att vara med i en dokusåpa, så långt från finkultur man kan komma, där hon hade sex i ett hus fullt av kameror, vilket gjorde henne till ett lovligt byte i en debatt som enligt mig framförallt rör respektabilitet. Skeggs menar att ett alternativ när tillgången till kapital är begränsad kan vara en investering i kroppen.<sup>82</sup> En förutsättning för att investeringen ska vara givande är dock att kroppen som presenteras är respektabel, annars förvandlas lätt en eventuell vinst till ännu en förlust. Skeggs skriver att "[e]n visad sexualitet kom att utses till en av den 'andras' praktiker, den ociviliserades praktik, en praktik för den som saknade respektabilitet"<sup>83</sup> och på detta sätt blev även Rosings kropp en del i hennes förluster.

Linda Rosings status var aldrig särskilt hög. Redan då hon först steg in i Big Brother-huset vid dokusåpans början dömdes hon utifrån sitt utseende. Hon klädde sig efter regler som av många definieras som vulgära; mycket smink, utmanande kläder, blonderat hår. Men i och med den inte bara visade utan även utövade sexualiteten sjönk hennes respektabilitet till en mycket lägre nivå, och i och med det även samhällets syn på henne.

Linda Rosing har aldrig haft någon trovärdighet, någon egen röst. Hon uttalar sig själv om sin position som numrets gästskribent i Bang:

Ingen tror på mig, så har det alltid varit. Alla snubbar som bara: "Linda, du är dum i huvudet", "Linda du har ingen utbildning", "Linda du har inte körkort", "Linda du ska ha urringat och mycket smink" – sen jag var tolv år! Med Linda spelar det liksom ingen roll, det är som om människor tycker att dom har rätt att kasta skit på mig, använda mig hur som helst. Till slut tror man själv att man är korkad.<sup>84</sup>

Jag tror att Skugges rätt att döma Rosing grundar sig på allt detta. Den position som Rosing för tillfället innehar är en position mycket lik arbetarklassens i sin brist på rätten att definiera

---

<sup>81</sup> Expressen, 030712

<sup>82</sup> *ibid.*, s. 135

<sup>83</sup> Skeggs (2000), s.195

<sup>84</sup> Rosing, Linda, *Jag vill vara känd för sanningen*, Bang ISSN 1102-4593; 3/2005, s. 66

sig själv. Skugge som innehar en klassisk medelklassposition kan utgå ifrån sina ideal för att ifrågasätta Rosings, utan att detta någonsin problematiseras då Skugge, trots sin vana att provocera, sitter på de mest normaliserade idealen i samhället; medelklassens.

Det finns mycket negativa associationer kopplade till icke-respektabel kvinnor. En respektabel kvinna kan ha hög status, åtminstone i jämförelse med dem på botten, och många av de kvinnor som Linda Skugge vänder sig emot vet nog ganska väl varför de föraktas. De värderas utifrån ett system som inte är deras, något som har en lång historia. Jag anser att man kan se tydliga klasstecken i dessa värderingar, krav på kontrollerad sexualitet (hos kvinnor), både i anspelanden och i utövanden. Det är också en smak starkt betingad av den traditionella medelklassen som representeras; vad som är vulgärt, ytligt, smaklöst osv. Linda Rosing som har blonderat hår, silikonbröst, ingen utbildning och inget körkort stämmer in på allt det som betecknas som lägre stående i de definitionerna. Linda Skugge å sin sida, kan man argumentera, stämmer inte heller särskilt väl in på den respektabla kvinnan. Hennes mål är att ifrågasätta rådande ordningar och hon har aldrig varit rädd för att provocera etablerade personer. Ändå är det just det, att hon *kan* ifrågasätta och skriva hånfulla krönikor om kända personer med hög status i Sverige utan att få sparken, som är det tydligaste tecknet på hennes egen status. Hon blir tvärtom nominerad till Stora Journalistpriset. Skeggs skriver att "[s]åsom ett institutionellt forum för symboliskt kapital kan media legitimera medelklassens symboliska makt" och visar alltså på hur media på många sätt står på medelklassens sida och att media som institution kan utöva symboliskt våld mot arbetarklassen.<sup>85</sup>

Är det då dessa värderingar som är dominerande inom feminismen? Jag skulle säga att de värderingar som Linda Skugge representerar inte nödvändigtvis dominerar inom feminismen, men att de dominerar i stora delar av samhället och att de därför är fullt accepterade. Presentationer av icke-respektabel kvinnlighet i media genomsyras ofta av dessa tankesätt. Det är aldrig tal om att man inte kan tycka att en bimbo är snygg och sexig, tvärtom, det är det hon är till för. Men det är sällan hon respekteras eller ses som något annat än just en sexikon. Karin Eder-Ekman skriver i Bang om hur bimbos i själva verket förmodligen inte finns:

Bimbos är ett tomt kärl som alltid har fyllts med moralistiskt kvinnohat och som nu fylls till brädden av – vadå? Ja kanske inte kvinnohat, men definitivt moralfeministisk positionering. För den där samhällsomstörtande blondinen eller den här tjejan har väldigt lite att göra med sakernas strukturella, marknadsanpassade tillstånd. De snarare personifierar en utopi och en outtalad, och helt underförstådd, grundföreställning om kvinnan som kvinnors värsta fiende.<sup>86</sup>

---

<sup>85</sup> Skeggs (2000), s.26

<sup>86</sup> Bang, 2/2005, s.28



Skeggs skriver att "[f]emininiteten har inte den diskursiva makten att fungera som en auktoriserande berättelse. Det är maskuliniteten som auktoriserar." Det här väl något som feminister överallt har kämpat med länge, det faktum att vi lever i ett patriarkat gör att alla våra värderingar är skapade i patriarkatet. Sara Stridsberg skriver att "[p]atriarkatet älskar när kvinnor ger andra kvinnor skulden för patriarkatet. Berättar för dem att de är idioter och kossor. Så slipper killarna." Att vi lever i ett patriarkat får dubbla konsekvenser då skuldfrågan kommer på dagordningen, när vissa kvinnor inte bara befinner sig i en underordnad position gentemot män, utan även ges skulden för deras, och alla andra kvinnors, underordning.

Att olika människor hamnar i olika positioner i samhället ser Linda Skugge som något varje människa själv får ta ansvar för. På det sättet är det enkelt att lägga skulden på just de som viker ut sig i tidningarna. Om man istället ser situationen ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv ser saker lite annorlunda ut. Bourdieu talar ju om det fält av möjligheter som varje person erbjuds, det vill säga de möjliga vägarna att gå utifrån sin sociala position. Dessa ser mycket olika ut just beroende på det som bestämmer ens plats i det sociala rummet; ens ekonomiska och kulturella kapital, kön, klass och så vidare. Det här gör att "alla ändstationer är inte lika sannolika från alla startpunkter."<sup>87</sup> Att Linda Rosing hamnade där hon hamnade kan alltså inte läggas helt på henne själv. Alla människor spelar efter olika regler beroende på var de står i samhället, även om det utifrån Linda Skugges position kan vara lätt att blunda för detta då hon själv har man och barn, ett respektabelt hem och en nominering till Stora Journalistpriset. För som Skeggs skriver att: "Förstår man inte vilken betydelse klasspositionen har, blir många av kvinnornas rörelser genom det sociala rummet, genom utbildningar, familjer, arbetsmarknader och i synnerhet i produktionen av sin subjektivitet obegripliga."<sup>88</sup> Hon menar dessutom att viljan att se klassproblemen ofta inte finns hos dem som aldrig har behövt förhålla sig till klass: "Klasstillhörigheten kanske inte uppfattas som något problem av dem som har privilegiet att strunta i den."<sup>89</sup>

Linda Skugges skriver, som redan nämnts, i "Vem sabbar för vem?" att kvinnor som Linda Rosing "springer patriarkatets ärenden", och formulerar det som att om en förståelse för detta skulle komma till stånd hos dessa kvinnor så skulle en förändring kunna ske. Bourdieu talar ju om habitus som bestämt av två effekter; dels av *prägling*, alltså under vilka förutsättningar

---

<sup>87</sup> Bourdieu (1993), s.265

<sup>88</sup> Skeggs (2000), s.17

<sup>89</sup> *ibid.*

man kommer till världen och hur dessa sedan präglas in, dels av ens sociala bana i livet. Jag anser, som sagt, att Linda Skugge och Linda Rosing innehar två mycket olika positioner i det sociala rummet. Därmed är även deras habitus mycket olika. En persons habitus som, enligt Bourdieu, styr hela ens livsstil, gör att människor med mycket olika habitus, såväl som mycket olika sociala positioner, kan ha svårt att få en inblick i varandras världar. För Skugge kan det verka naturligt att Rosing borde inse att hon ”springer patriarkatets ärenden”, men för Rosing behöver varken en insikt i andras tankesätt eller egna initiativ till förändrade åsikter leda till att hennes position egentligen förändras, och framförallt finns inga garantier för att hon kan vinna något på det.

Skeggs skriver om hur kvinnorna i hennes studie inte ville, eller kunde, ta till sig feminismen då de hade mer att förlora än att vinna på det, och då de i sådana fall riskerade att hamna i ännu ett underläge: ”Det sista de önskar sig är att underkasta sig ytterligare en moralisk auktoritetsposition. De vill inte dömas av andra kvinnor.”<sup>90</sup> En eventuell investering i feminismen kan lika gärna leda till ett nytt underläge och nya domar över dem, som till frigörelse och vinst. Dessutom tror jag att många kvinnor inte känner igen sig i feminismen, och även det här talar Skeggs om: ”De uppfattade inte feminismen som en identifikationsmöjlighet. De gav sällan feminismen något samtycke eftersom de sällan blev tilltalade, rekryterade eller tillfrågade.”<sup>91</sup>

Genomgående för hela den här debatten som jag har valt att analysera har varit att Rosing sällan, nästan aldrig, själv har tillfrågats om någonting. Debatten har förts framförallt mellan feminister, över hennes huvud, och när hon själv undantagsvis blivit tillfrågad har hon framställts som att hon inte vet tillräckligt mycket om sin egen position för att egentligen kunna säga något vettigt. Hur kan det då förväntas att hon ska förhålla sig till feminismen överhuvudtaget?

När Bourdieu diskuterar grupper talar han om att människor med sociala positioner som är mycket långt ifrån varandra kan ha svårt att hålla samman som grupp. Han menar att kön som sammanhållande faktor inte är lika stark som exempelvis klass, då ens plats i det sociala rummet beror på klass, mer än på kön. Så kan det då förväntas att något sådant som systerskap ska kunna existera i ett samhälle med positioner utspridda långt ifrån varandra? Kommer Linda Rosing och Linda Skugge någonsin att befinna sig i samma begreppsvärld? Sara Stridsberg som är en respekterad författare och journalist har inte heller en position i

---

<sup>90</sup> Skeggs (2000), s.242

<sup>91</sup> *ibid.*, s.249

närheten av kvinnorna som debatten handlar om, men hon hävdar ändå att de har mycket gemensamt:

Jag känner igen mig ganska mycket i de där nakenflickorna. Jag har inte varit naken i tidningen själv. Men jag har gjort andra saker för patriarkatet och jag har den där dubbla blicken på mig själv som kvinnor och flickor ofta har i ett patriarkat. Utifrån blicken på mig själv hela tiden och så det där med att vara bara kroppen fittan fittsjälen, och ihålligheten genomskinligheten. Jag har också den där skitlängtan efter att Big Daddy ska gilla mig.<sup>92</sup>

För henne räcker det att ha erfarenheten av att leva i ett patriarkat gemensamt. Hon menar att det räcker för att känna förståelse och samhörighet. Där Skugge alltså tar avstånd från dessa kvinnor på grund av deras påverkan av patriarkatet och menar att det är det som gör dem olika, hävdar Stridsberg att det är vad som för dem samman och som är gemensamt.

De människosyner som representeras i debatten skiljer sig mellan Stridsberg och Skugge. De intar överhuvudtaget två mycket olika positioner. Som jag redan har nämnt är Skugges texter individualistiska då hon hävdar att ens position i det sociala rummet inte är bestämd utan något man själv måste ansvara för. Man kan säga att hennes människosyn är optimistisk, men främst när det gäller kvinnor då hon menar att kvinnor bör vara tillräckligt vettiga för att inte låta sig påverkas, och att de som viker ut sig ”springer patriarkatets ärenden” och tillhör fienden då de har valt andra sidan. Män litar hon, å andra sidan, inte överhuvudtaget på när det gäller deras förmåga att ta rationella beslut, utan menar att de förstörs av kvinnors utvik och att deras förnuft är så svagt att de sedan inte kan förändra detta. Alltså är hennes människosyn optimistisk när det gäller kvinnor, men pessimistisk ifråga om män.

Stridsberg, skulle jag mena, äger en pessimistisk människosyn mer rakt igenom. Skulden till kvinnors förtryck och mäns kvinnoosyn ligger hos patriarkatet. Det är männen man ska fråga om förtrycket: ”Fråga inte henne varför hon går genom gatan med sitt vita hår sina vita ögon om natten och försöker hitta någon som vill köpa hennes lilla fitta. Fråga istället honom om varför han vill köpa den. Fråga inte kvinnorna om prostitutionen, fråga köparen.”<sup>93</sup> Jag tror dock inte att Stridsberg ser männen som rationella, med ett starkt mänskligt förnuft, utan påverkade av samma patriarkat som kvinnorna. Kvinnorna kan inte skuldbeläggas för att de är formade av patriarkatet, och därför skulle jag säga att hennes människosyn är pessimistisk.

---

<sup>92</sup> Bang, 1/2004, s.35

<sup>93</sup> ibid.

## 8. Avslutning

Jag är fullt medveten om att jag inte har lyckats hålla mig opartisk i mitt skrivande. Jag vet mycket väl att mina tolkningar av Linda Skugges texter har varit mer kritiskt granskande än mina läsningar av Sara Stridsbergs. Det var långt mycket svårare än jag hade trott att granska något utan att ens egna synpunkter färgar av sig, men jag vet var jag står i den här debatten, mycket säkrare nu än innan jag började skriva då jag även har utvecklat mina tankegångar under processen. Min förhoppning är dock att jag inte påverkar läsaren alltför mycket i möjligheten att själv skapa sig en uppfattning av debatten och dess effekter. Även om jag inte kan förneka att jag vill att mitt skrivande ska leda till förändring så var mitt mål att belysa olika synpunkter i frågan, och jag hoppas att jag har gjort detta.

Vad gäller mitt val av teori tycker jag att Skeggs har hjälpt mig att se debatten ur en annorlunda, och mycket givande, synvinkel. Istället för att endast synliggöra orsakerna till en konflikt kan man få en förståelse för själva de förutsättningar under vilka den uppstått. Även om bristen här kanske är en avsaknad av problematisering av mediasammanhanget, så är det också vad som skiljer ut min uppsats från det forskningsläge som finns; den lite ovanliga kombinationen av Skeggs och en mediedebatt. Skeggs lägger fokus på de inblandade och deras positioner istället för att sätta media, och dess effekter, i centrum. Detta har gett mig andra svar, eller *har framförallt fått mig att ställa andra frågor*, vilket förmodligen har gett ett helt annorlunda resultat än om en annan teoretiker hade fått styra. Detta resultat känner jag mig nöjd med då jag tycker att det problematiserar sådant som ofta annars hamnar i skymundan.

Det som jag anser främst kommer fram i den här debatten är de skilda syner på skuld och skam, med betoningen på respektabilitet, som finns representerade. Vem bär skulden för utviken, för Linda Rosings fall och förnedring? Det finns å ena sidan en åsikt om att kvinnan är ett agerande subjekt och därför själv bär ansvaret för sina handlingar och de konsekvenser som dessa kan få, och å andra sidan åsikten att skulden ligger hos betraktaren, hos producenter och konsumenter, och att kvinnan därför inte kan skuldbeläggas. De här skilda synerna på skuld tror jag är så pass grundläggande i debatten att det är ett av de största hindren för att en lösning ska kunna nås.

Det faktum att Linda Skugge och Linda Rosing innehar positioner i det sociala rummet som ligger långt ifrån varandra gör att en förståelse från Skugges sida försvåras. En

klassaspekt på det här problemet kanske inte känns självklar för alla, Skugge skulle mycket väl kunna förneka att något sådant spelar in, och istället fokusera på moralfrågan som för många ligger i centrum i debatten. Men som Skeggs skriver: ”Det historiska arvet garanterar att konflikter mellan samhällsklasser snarare betraktas som ett moraliskt problem än som ett problem som handlar om strukturell ojämlikhet.”<sup>94</sup> På det sättet förskjuts diskussionen från att fokusera de ojämlikheter som råder mellan kvinnor till att bli en fråga om moral och respektabilitet:

Bimbodebatten är så behändig, eftersom hierarkin – mellan kvinnorna och mellan argumenten – aldrig ruckas, och det är det som är själva poängen. Man kan blanda och ge, låta kvinnorna byta plats och ”vinkel”, men när man sedan ställer upp dem mot varandra i nästa omgång är läget oförändrat: argumenten och rollfördelningen är de samma, även om utviklet har blivit ett par silikonläppar eller tuttförstoring eller ätstörning eller abort eller tevesex eller vad den nu är som i sammanhanget får illustrera den sortens kvinnlighet som behöver rättas till eller försvaras.<sup>95</sup>

Så kommer någonsin en förståelse att nås från Skugges sida? Jag tror att hon måste nå en insikt om att alla människor inte har samma förutsättningar att nå alla positioner, utan att dessa på många sätt är förutbestämda. Dessutom kan man inte lägga skulden för kvinnors förtryck på kvinnor. Skugge försöker själv förändra och ifrågasätta rådande normer genom sitt sätt att skriva och provocera och har för många blivit en symbol för den feministiska kampen i media. Hennes brutala sätt mot Rosing kan jag dock inte se som en del i den feministiska kampen, utan endast som en del i en backlash där ingen längre vet vilka som är vänner eller fiender.

Stridsberg förespråkar istället systerskap, gemenskap och sammanhållning i sina texter, och även om hennes texter är långt mer försonande och framåtsträvande än Skugges kan man ändå undra om en sådan önskan är realistisk? Finns det fortfarande gemensamma mål som alla kan enas kring? Stridsberg menar att erfarenheten av att leva i ett patriarkat förenar kvinnor, och att detta räcker för henne för att känna sympati och gemenskap med dem som Skugge kritiserar. Men räcker det verkligen i 2000-talets Sverige eller har konflikterna blivit för många och för stora?

Eder-Ekman avslutar artikeln ”Bimbofeminism” med att skriva att ”[d]et känns som om bimbodebatten, som i själva verket är en debatt om feministerna själva, är lika med vad som händer när ett gäng moralister ropar moralpanik åt varandra och attributknarkar i brist på feministiska visioner.”<sup>96</sup> Kanske är det egentliga problemet en brist på visioner, men man kan

---

<sup>94</sup> Skeggs (2000), s.80

<sup>95</sup> Bang, 2/2005, s.25

<sup>96</sup> ibid. s.28

ändå undra om det vi vill är att en av de största konflikterna svenska feminister är engagerade i ska vara inomfeministisk och bara leda till ett utdömande och exkluderande av dem som inte duger? Konsekvenserna av att Skugge får Expressens läsare på sin sida i sitt utdömande av Rosing kommer aldrig att bli att kvinnor slutar att vika ut sig. Det blir istället att fokus hamnar på kvinnorna – de som redan exploateras, medan producenter och konsumenter inte ifrågasätts och uppmärksammas. För tillfället råder någon slags skolgårdens lag; feminister grupperar sig för och emot bimbos, de som har rätt position och förmågan och möjligheterna att uttrycka sina åsikter skriker och sparkar. Men det är de som aldrig har fått lära sig att säga ifrån som får motta de flesta sparkarna, de som aldrig blir tillfrågade, bara omtalade. Precis som Linda Rosing: ”[A]lla tror att jag är dum i huvudet. Alla som skulle uttala sig pratade över mitt huvud, som om jag inte förstår mitt eget bästa.”<sup>97</sup>

Det är hos dem felet placeras, och det är där orkanens öga ligger. Runtomkring råder fullt krig, alla engagerar sig och vill göra sig hörda, så även jag, men någon egentlig solidaritet syns inte till. I mitten råder tystnaden, då och då avbruten av ett tv-reportage som inte problematiserar huvudfrågan utan mest fokuserar på utviken, silikonet, skandalerna.

Kanske har jag fört fram något nytt, kanske inte. Jag har i alla fall lärt mig en hel del om mig själv och om rätten man tar sig att granska och döma dem som inte passar in.

If there is any terrorism, it is in the peremptory verdicts which, in the name of taste, condemn to ridicule, indignity, shame, silence (here one could give examples, taken from everyone's familiar universe), men and women who simply fall short, in the eyes of their judges, of the right way of being and doing; it is in the symbolic violence through which the dominant groups endeavour to impose their own life-style”<sup>98</sup>

---

<sup>97</sup> Bang, 3/2005, s.66

<sup>98</sup> Bourdieu (1984), s. 511

## 9. Källförteckning

### Böcker:

- Bergström, Göran, Boréus, Kristina, *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*, Studentlitteratur, Lund, 2000
- *Beyond Methodology: feminist scholarship as lived research*, ed. Fonow Mary Margret & Cook Judith, Indiana Univ. Press. 1991
- Bourdieu, Pierre:  
*Distinction: a social critique of the judgement of taste*, Routledge & Kegan Paul, London, 1984  
*Kultursociologiska texter*, Brutus Östlings Bokförlag Symposion, Stockholm/Stehag, 1993  
*Om televisionen: följd av Journalistikens herravälde*, Brutus Östlings Bokförlag Symposion, Stockholm/Stehag, 1998  
*Praktiskt förnuft: Bidrag till en handlingsteori*, Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg, 1999
- Hirdman, Anja, *Tilltalande bilder: Genus, sexualitet och publiksyn I Veckorevyn och Fib aktuellt*, Atlas, Stockholm, 2002
- Skeggs, Beverley, *Att bli respektabel: Konstruktioner av klass och kön*, Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg, 2000
- Tseëlon, Efrat, *Kvinnan och maskerna*, Studentlitteratur, Lund, 1998

### Artiklar:

Andrews, Maggie, *Calendar ladies : popular culture, sexuality and the middle class, middle-aged domestic woman*, Sexualities (London), ISSN 1363-4607; 2003(6):3/4, s. 385-403

Eder-Ekman, Karin, *Bimbofeminism*, Bang, ISSN 1102-4593; 2/2005, s.25-28

Milkie, Melissa A., *Contested images of femininity: an analysis of cultural gatekeepers' struggles with the "real girl" critique*, Gender & society, ISSN 0891-2432; 16(2002):6, s. 839-859

Rosing, Linda, *Jag vill vara känd för sanningen*, Bang ISSN 1102-4593; 3/2005, s.66

Skugge, Linda, *Folk har tröttnat på porrstilen*, *BB-Linda*, Expressen, 030712, <http://expressen.se/index.jsp?a=47548> (hämtad 050919)

Skugge, Linda, *Det är gubbarna, inte tjejerna, som förstörs av de ständiga utviken*, Expressen, 030830, <http://expressen.se/index.jsp?a=58410> (hämtad 050919)

Skugge, Linda, Stridsberg, Sara, *Vem sabbar för vem?*, Bang, ISSN 1102-4593; 1/2004, s.34-35

Stridsberg, Sara, *Sluta spotta på era systrar*, Expressen, 030820, s.4

Williamson, Catherine, *Swimming pools, movie stars: the celebrity body in the post-war marketplace*, Camera obscura (Berkeley. Print), ISSN 0270-5346 ; 38, 1996, s. 5-29

Övriga artiklar hänvisade till i fotnot på s.12:

Hultman, Kristina, *Våld mot andra kvinnor*, Arena, ISSN 1104-4209; 2/2005

Karnerfors, Marlene, *JAG – en hora som får skylla mig själv*, Sourze, 030720, <http://www.sourze.se/default.asp?itemId=10302766> (hämtad 050919)

Johansson, Linna, *Patriarken Hultman*, Expressen, 050528, <http://expressen.se/index.jsp?a=292006> (hämtad 050919)

Johansson, Linna, *Linda värd respekt*, Expressen, 050702, <http://expressen.se/index.jsp?a=310085> (hämtad 051018)

Johansson, Linna, *Föraktet för Peyre*, Expressen, 051001, <http://expressen.se/index.jsp?a=445159> (hämtad 051018)

Rosing, Linda, *"Jag vill vara känd för sanningen"*, Bang, ISSN 1102-4593; 3/2005, s.66

Skugge, Linda, *Öppet brev till Linda Rosing*, Expressen 041016, <http://expressen.se/index.jsp?a=195535> (hämtad 051018)

Skugge, Linda, *Du har ett ansvar som förebild*, Expressen 050511, <http://www.expressen.se/expressen/jsp/polopoly.jsp?a=282921> (hämtad 050919)

Internetadresser:

Wikipedia – den fria encyklopedin, [http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda\\_Rosing](http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda_Rosing) (hämtad 051214)

Wikipedia – den fria encyklopedin, [http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda\\_Skugge](http://sv.wikipedia.org/wiki/Linda_Skugge) (hämtad 051214)